

Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32149>

Özet

Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?i (?YTÖ), D. Ad?belli, S. Saçan ve N. Türko?lu taraf?ndan 2018 y?l?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, üniversite ö?rencilerinin farklı türdeki ?iddet eylemlerine ve ?iddetin çe?itli boyutlarına karşı geli?tirdikleri tutumları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, ö?rencilerin ?iddeti ne ölçüde ola?anla?t?rdığını, kad?na yönelik ?iddete bakış aç?ları ve ?iddeti onaylayıp onaylamama e?ilimlerini kapsayan be? alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan psikometrik analizler, ?YTÖ'nün yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

?iddet tutumu, ?iddet, üniversite ö?rencileri, psikometrik ölçek, tutum, kad?na yönelik ?iddet, sosyal psikoloji

Yazarlar

Derya Ad?belli, Sibel Saçan, Nurten Türko?lu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yüksekö?retim kurumlarında öğrenim gören bireylerin ?iddet olgusuna ilişkin algı, kabul ve reddetme düzeylerini belirlemektir. Bu araç, ö?rencilerin ?iddetin türlerine, kad?na yönelik ?iddete ve ?iddetin normalleştirilmesine yönelik sahip oldukları bilişsel ve duygusal e?ilimleri sistematik bir şekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Elde edilen veriler, üniversite ortamlarında ?iddet karşıtı eğitim ve farkındalık programlarının geli?tirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Yapı

Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?i (?YTÖ), bireylerin ?iddete karşı gösterdikleri tutumun karmaşık yapısını be? temel alt boyutta ele almaktadır. Bu alt boyutlar, ?iddetin farklı bağlamlarda nasıl algılandığını yansıtır ve ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı ölçmesini sağlar. Ölçek, toplam 52 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak yanıtlanmaktadır.

Geçerlik

?YTÖ'nün yapı geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizlerde, veri setinin Faktör Analizi için uygunluğu de?erlendirilmiştir. Bu amaçla, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Uygunluk Testi ve Bartlett testi uygulanmıştır. KMO katsayısı 0.88 olarak tespit edilmiş, bu

değer veri kümesinin faktör analizi için oldukça uygun olduğunu göstermiştir. Bartlett testine ilişkin ki-kare değeri ise ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($p < 0.01$).

Araştırmacılar, faktör analizinin genellenebilirliğini sağlamak amacıyla, literatür önerilerine uygun olarak (madde sayısı en az 5-10 katı), 52 maddelik ölçek için 373 kişilik bir veri seti ile çalışmıştır. Temel Bileşenler Analizi (Principal Components) ve faktör döndürme (rotated component matrix) teknikleri kullanılmıştır. Analiz sonucunda, özdeğeri 1.00'in üzerinde olan beş faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu beş faktörlü yapı, ölçek maddelerinin toplam varyansının %41'ini açıklamaktadır. Bu bulgular, ölçeğin kavramsal yapısının geçerli olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

İYTÖ'nün güvenirlik çalmaları, iç tutarlılık ve zamana göre değişmezlik (test-tekrar test) yöntemleriyle incelenmiştir. İç tutarlılık analizinde, düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları 0.20 ile 0.57 arasında değişmekte ve istatistiksel olarak anlamlılık göstermektedir. Başlangıçta 58 madde olan ölçekten, negatif korelasyon gösteren veya madde toplam puan korelasyonu 0.20'nin altında olan altı madde çıkarılarak nihai 52 maddelik form oluşturulmuştur.

Ölçeğin genel iç tutarlılığı, tüm ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ($\alpha = 0.91$) ile belirlenmiştir. Bu yüksek katsayı, İYTÖ'nün güçlü bir iç tutarlılığa sahip, güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamaktadır. Alt faktörlere ait Cronbach Alfa katsayıları ise şöyledir: İddetin Türleri ($\alpha = 0.87$), İddeti Olanlara Tırma ($\alpha = 0.83$), Kadına Yönelik İddet ($\alpha = 0.83$), İddeti Onaylamama ($\alpha = 0.73$) ve İddetin Farklı Boyutları ($\alpha = 0.75$). Ayrıca, uygulanan test-tekrar test korelasyon analizi sonucunda, birinci ve ikinci uygulama puanları arasındaki korelasyon katsayısı $r = 0.94$ olarak bulunmuş, bu da ölçeğin zamana karşı yüksek düzeyde kararlılık gösterdiğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

İddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin (İYTÖ) yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, aynı amaç doğrultusunda oluşturulmuş değişkenleri bir araya getirerek ölçülmek istenen yapıyı az sayıda faktörle açıklamayı amaçlamıştır. Veri toplama sürecinde, analizin gücünü artırmak için madde sayısı en az 5-10 katı oranında ($N = 373$) öğrenci verisi kullanılmıştır.

Analiz sürecinde Temel Bileşenler (Principal Components) yöntemi ve faktör döndürme tekniği benimsenmiştir. KMO değeri 0.88 çıkmış ve Bartlett testi anlamlı bulunmuştur, bu da veri setinin çok değişkenli istatistiksel analizler için ideal olduğunu göstermiştir. Nihai analizler sonucunda, ölçeğin toplam varyansının %41'ini açıklayan ve özdeğeri 1.00'in üzerinde olan beş faktörden oluşan bir yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Bu beş faktörlü yapı, ölçeğin teorik temelleriyle

uyumlu bir kavramsal çerçeve sunmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format:

52 madde, 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Tamamen Katılıyorum - Hiç Katılmıyorum)

Mevcut Dil:

Türkçe

Hedef Kitle:

Yükseköğretim Öğrencileri

Yaş Grubu:

Genç Yetkinlik Dönemi (Üniversite Öğrencileri)

Popülasyon Detayları:

Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi:

Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Psikometrik özelliklerinin belirlenmesi için açılmaya c? Faktör Analizi ve güvenilirlik analizleri (iç tutarlılık ve test-tekrar test) kullanılmıtır.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçeği, psikometri, sosyal tutumlar, şiddet algısı, güvenilirlik, geçerlik, Cronbach Alfa, üniversite

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?:

Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

İleti?im E-posta Adresi:

aricanderya@gmail.com

Sorumlu Yazar:

Derya ADIBELLİ

İzinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?:

2018

İzinler ve Ücret:

Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ek Bilgi:

Makalenin tam metnine a?a??daki link üzerinden ula??ılabilir: ejmanager.com

PDF Ba?lant?s?:

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: universite-ogrencilerinde-siddete-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ad?belli, D., Saçan, S. ve Türko?lu, N. (2018). Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?inin Geli?tirilmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19(2), 202-209.

Üniversite ö?rencilerinde ?iddete Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

1. Alt boyut (?iddetin türleri): Medyada kavga, dövü?, cinayet gibi görüntülere s?kl?kla maruz kalmak bir tür ?iddettir.
2. Alt boyut (?iddeti ola?anla?t?rma): Sosyal payla??m sitelerinde saldırgan tutumlar, küfürlü konu?ma içeren ifadelerin yer alması normaldir
3. Alt boyut (kad?na yönelik ?iddet): Kad?n bir yere gidece?i zaman e?inden izin almalıdır.
4. Alt boyut (?iddeti onaylamama): Hiçbir ko?ulda ki?inin fiziksel görünümü ile alay edilmemelidir
5. Alt boyut (?iddetin farklı boyutları): Bireyin temel ihtiyaçları?n kar??lanmaması?n bir çe?it ihmal ve yoksun bırakma oldu?unu düşünüyorum